

TÜRKİYE'NİN YÜZ YILI

SİVİL TOPLUM

Editör
Ömer Torlak

Sivil Toplum

Editör: Ömer Torlak

Nokta Yayınları : 12

Türkiye'nin Yüz Yılı : 5

Dizi Editörü : Lütfi Sunar

Genel Yayın Yönetmeni : Yusuf Temizcan

Yayına Hazırlayan : Elif Yavuz

Tasarım : Seyfullah Bayram

Baskı-Cilt : Kitapyurdu Doğrudan Dağıtım,
Yenibosna Merkez Mh. Cemal Ulusoy Cd. No: 43 Bahçelievler/İstanbul
kdd.kitapyurdu.com (Sertifika no: 40675)

1. Baskı : İstanbul, Ocak 2024

ISBN : 978-625-98689-5-0

İletişim : Sultantepe Mh. Cumhuriyet Cd. No: 39/1
Fıstıkağacı İş Merkezi, Üsküdar, İstanbul
editor@noktakitap.com | noktakitap.com.tr
(Sertifika no: 53575)

© Nokta Yayınları 2023

Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Nokta Yayınları, Nokta Yayın Grubu'na ait bir markadır.

TÜRKİYE'NİN YÜZ YILI

SİVİL TOPLUM

Editör
Ömer Torlak

Türkiye'nin Yüz Yılı Dizisi

Dizi Editörü: Lütfi Sunar

Türkiye'nin Yüz Yılı dizisi, cumhuriyetin yüzüncü yılında geçmişe yönelik bir muhasebe ve geleceğe dair bir hazırlık yapmayı amaçlamaktadır. Türkiye yüz yıl içerisinde Osmanlı'dan devralınan miras üzerinde pek çok dönüşümlere, kırılmalara ve yeniliklere şahitlik etmiştir. Dizi içerisinde belirlenen temel alanlarda yaşanan önemli gelişmeler, veriler temelinde incelenerek bir değerlendirme çerçevesi oluşturulmuştur. Bu kapsamda hazırlanan kitaplarda alanda yaşanan gelişmelerin özgün bir bakış açısı ile kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi bugün sahip olduğumuz birikimin tespit edilebilmesi için de önem arz etmektedir. Her kitabın sonunda sunulan kronoloji ile Türkiye'ye dair yüz yıllık bir bilanço sunulmaktadır.

Dizide; siyasal hayat, kültür-sanat, yükseköğretim, sosyal politikalar, iktisat, göç, dış ilişkiler, sağlık ve şehirleşme gibi geniş bir yelpaze ile Türkiye'nin serüveni aktarılmaktadır.

Yazarlar Hakkında

Muhammet Ali Tiltay

Doç. Dr.; Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nden 2005 yılında derece ile mezun olmuştur. Lisans öğreniminden sonra bir süre Eskişehir Sanayi Odası'nda çalışmıştır. Yüksek lisans ve doktora öğrenimini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde pazarlama alanında tamamlamıştır. Doktora sonrası çalışmalarını yürütmek üzere Indiana University Lilly School of Philanthropy, ABD'de bulunmuştur. Alanında ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası dergilerde hakem kurulu üyeliği yapmanın yanında *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları* dergisinin yardımcı editörlüğünü yürütmektedir. Araştırmaları kâr amaçsız örgütlerde pazarlama, pazarlama ahlakı ve pazarlama iletişimi alanlarında yoğunlaşmaktadır. Kamu ve özel sektöre ait ulusal ve uluslararası projelerde araştırmacı ve danışman olarak görev almıştır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu müdürlüğünü yürütmüştür. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü'nde doçent olarak çalışmaktadır. Tiltay, 1982 doğumlu olup evli ve üç çocuk babasıdır.

Ömer Çaha

Prof. Dr.; Lisansını 1989 yılında tamamladığı Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde tamamlamıştır. Ardından Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde yüksek lisans ve doktora çalışmalarını 1993 yılında bitirmiştir. Aynı bölümde araştırma görevliliğiyle akademik hayata atılan Çaha, halen İstanbul Ticaret Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Çaha'nın üçü İngilizce olmak üzere otuz aşkın kitabı yayınlanmıştır. Çalışmaları genel olarak sivil toplum, demokrasi, siyasi düşünce, din ve siyaset, kadın, siyasal partiler gibi konularda yoğunlaşmaktadır. Yazarın ayrıca edebiyatla ilgili yayınlanmış dört romanı, bir seyahatnamesi, iki de şiir kitabı bulunmaktadır.

Ömer Torlak

Prof. Dr.; 1961 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'ni 1982 yılında bitirdi. İstanbul Üniversitesi Pazarlama Bilim Dalı'ndan yüksek lisans derecesini 1984, doktora derecesini ise 1991 yılında aldı. 1986 yılından 1996 yılına kadar çalışmalarını özel sektörde sürdürdü. Uluslararası ve ulusal platformlarda pazarlama stratejileri, tüketici davranışları, pazarlama ahlakı ve pazarlama tarihi alanında yayınlanmış çok sayıda makale, bildiri, kitap ve kitap bölümü bulunan Torlak'ın çalışmaları çok sayıda atfı aldı.

1996 yılında Kırıkkale Üniversitesi İşletme Bölümü'nde yardımcı doçent olarak başladı. 1999'da yardımcı doçent olarak atandığı Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde 2002 yılında doçent, 2007 yılında profesör oldu. Anabilim Dalı ve Bölüm başkanlıkları yapmış olan Torlak, 2009-2011 yılları arasında Çankırı Karatekin Üniversitesi, 2011-2012 yılları arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dekanlıkları görevinde bulundu. 2012 yılında KTO Karatay Üniversitesi Rektörlüğü'ne atandı ve Mart 2015 tarihine kadar bu göreve devam etti. Prof. Dr. Ömer Torlak, Haziran 2015 – Haziran 2019 tarihlerinde Rekabet Kurumu Başkanlığı, Mayıs 2016 – Temmuz 2018 tarihleri arasında TÜBİTAK Bilim Kurulu üyeliği yaptı. 2019 yılı Aralık ayından itibaren İstanbul Ticaret Üniversitesi İşletme Bölümü'nde akademik kariyerine devam eden Torlak, evli ve 3 çocuk babasıdır.

Züleyha Sayın

Dr.; Lisans ve yüksek lisansını işletme alanında yaptı. Medya ve akademik alanda eğitim programlarının hazırlanmasında ve yürütülmesinde görev aldı. Sivil toplum kuruluşlarında genel koordinatör olarak görev yaptı. Marmara Üniversitesi Toplumsal Projeler Yönetim Organizasyonu bilim dalından, “Sosyal Sorumluluk Kapsamında Gıda Bankacılığı Sistemi ve Bir Uygulama” adlı yüksek lisans tezi ile mezun oldu. 2020 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi İşletme Yönetimi bölümünü “Kaynak Bağımlılığı ve Örgütsel Değişimin Yönetimi: Kâr Amaçsız Bir Örgüt Olarak Türk Kızılay’da Değişim” adlı doktora tezi ile tamamladı. Eğitim ve sivil toplum projelerinde görev almaya devam etmekte, örgütsel değişim/örgüt geliştirme, sosyal sorumluluk, sivil toplum, kâr amacı gütmeyen örgütler alanındaki çalışmalarına akademik olarak Medeniyet Üniversitesi çatısı altında devam etmektedir.

İçindekiler

Editörden	xi
Türkiye’de Sivil Toplumun Gelişim Dinamikleri (Osmanlıdan Devreden Miras: Vakıflar ve Cemiyetler) <i>Muhammet Ali Tiltay</i>	1
Devletin Sivil Toplumunu: Erken Cumhuriyet Döneminde Sivil Toplumun Oluşumu <i>Ömer Torlak</i>	37
Genişleyen Sivil Toplum: 1950’lerden İtibaren Sivil Alanın Bir Muhasebesi <i>Züleyha Sayın</i>	57
Küreselleşme ve Sivil Toplum: 2000 Sonrasında Sivil Toplum Kuruluşları <i>Ömer Çaha</i>	93
Sivil Toplum Kronolojisi <i>Ömer Torlak</i>	139